

ADVOKATKONTORET
VIVIAN JØRGENSEN
advokat**OVERBRAGT**

Justitsminister
Brian Mikkelsen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Vesterbrogade 26, 4.
1620 København V
Tlf.: 33 22 66 76
Fax: 33 22 11 24
E-mail: advivij@mail.tele.dk
SE 25439732

Den 29. maj 2009

**Vedr.: Møde med Folketingets Retsudvalg den 3. juni 2009 om
forældreansvarsloven**

I anledning af ovennævnte møde tillader jeg mig herved som praktiserende familieretsadvokat at rette henvendelse til ministeren med oplysning om mine erfaringer med forældreansvarsloven fra 1. okt. 2007 til dato.

Mine erfaringer med loven som familieretsadvokat er præget af de erfaringer, som jeg har fra mit arbejde med tidligere love om forældremyndighed og samvær gennem min ansættelse under justitsministeriet (ansat 18 år fra 1983 til 2001, hvoraf de sidste 4 år var med orlov). Jeg har som dommerfuldmægtig arbejdet, som foged i samværsager i ca. 4 år, herunder 1 år i Københavns Byrets fogedafdeling, og som konstitueret dommer i forældremyndighedssager.

Det fremgår af lovens forarbejder, at flertallet af folketingets politikere ønskede, at forældreansvarsloven skulle skabe bedre forhold for børnene og ønskede indførelsen af "barnets perspektiv". Det fremgår af lovens generelle bestemmelse i § 4, at barnets bedste skal være afgørende i loven.

Imidlertid indeholder loven også en politisk generel fortolkning af barnets bedste både ved forældremyndighed og samvær, som går ud på, at samarbejde mellem forældrene og kontakt med begge forældre generelt i loven anses for at være til barnets bedste. Denne fortolkning sikres ved uenighed gennem en hovedregel om tvungen fælles forældremyndighed og særlige beviskrav, hvis hovedreglen ikke skal anvendes, og en hovedregel om at barnet sikres kontakt til begge forældre, således at der som hovedregel fastsættes samvær med den forælder, som barnet ikke bor hos.

Den generelle fortolkning, som der er i loven af barnets bedste gør, at der ikke i forældremyndigheds- og samværsager er mulighed for at foretage en konkrete vurdering af barnets bedste, som særligt er nødvendigt, hvis en samværsforælder har en socialt afvigende adfærd, og en fælles forældremyndighed og et samvær derfor konkret kan forudses ville være til skade for barnet, fordi der er risiko for barnets sikkerhed og for at et samvær ikke vil være positivt for barnet.

Når forvaltningsmyndigheden eller dommeren ikke har mulighed for altid at foretage en fri konkret vurdering af barnets bedste ud fra alle foreliggende oplysninger, kan den generelle ordning føre til, at der fastsættes fælles forældremyndighed eller samvær, hvor det konkret ikke er sikkert eller positivt for barnet.

Min erfaring er, at loven ikke giver mulighed for den frie konkrete vurdering af barnets forhold og at dette medfører, at der træffes afgørelser om fælles forældremyndighed og om samvær, selv om det konkret er til stor skade eller indebærer en stor risiko for skade for barnet, og selv om barnet med al tydelighed har vist, at barnet ikke vil samværet og ikke opfatter det som noget positivt for barnet. Med loven tvinges selv ganske små børn væk fra deres primære omsorgsperson om nødvendigt med vold (tages f.eks. med magt ud af armene på den primære omsorgsperson) selv om de græder og forsøger at holde fast i den primære omsorgsperson eller andet. Loven sender børn i samvær hos socialt afvigende forældre, selvom samværet ikke er positivt for barnet og selv om det ikke er sikkert for barnet.

Der er derfor stort behov for at loven ændres for hvem ønsker at sende sit eget barn, når man har været reel omsorgsperson for barnet og gjort alt det bedste for det, i armene på en socialt afvigende forælder, som barnet måske ikke kender i forvejen eller har vist det ikke vil lære at kende, og som f.eks. ikke kender barnet på forhånd eller måske kender barnet men aldrig før har vist nogen interesse for barnets behov, eller f.eks. har et misbrug af alkohol, ikke kan kontrollere sit temperament, så der er risiko for vold eller truende adfærd, eller i øvrigt påviseligt har psykiske problemer.

Lovens største og farligste problem for børnene, som jeg ser det, er, at samvær så godt som altid fastsættes i praksis og i videre omfang end før 1. okt. 2007. Loven udsætter derved børn, som loven tvinger i samvær, for en stor sikkerhedsmæssig- og udviklingsmæssig risiko. Loven tvinger børn i samvær, selvom samværet ikke er positivt og sikkert for dem, fordi lovens udgangspunkt er, og fortolkes i praksis generelt som at samvær altid er det bedste for barnet og i det konkrete barns samværs sag har den generelle holdning så stor gennemslagskraft, at oplysninger, selv skadestuerapporter om vold mod den primære omsorgsperson eller begrundede oplysninger fra den primære omsorgsperson samt barnets institution om at et samvær kan være til skade, nærmest altid afvises som grundløse.

I praksis fastsættes så godt som altid samvær, selv i de situationer, hvor det i lovens forarbejder nævnes, at et samvær kan være til skade for barnet, og hvor samvær derfor ikke bør fastsættes, f.eks. hvor der er alvorlige psykiske problemer, vold og misbrug hos samværsforælderen, herunder hvor et barn har overværet vold mod sin primære omsorgsperson også selv om barnet af fagfolk vurderes at være påvirket af den vold, barnet har overværet. Volden kan være politianmeldt og der kan foreligge skadestuerapport som dokumenterer volden. Barnet kan være bange for samværsforælderen og fortælle om sin angst både til primær omsorgsperson og til professionelle. Alligevel fastsættes samvær. Samvær fastsættes også med babyer helt ned til 4 måneder, dog ofte ved at få primær omsorgsperson til at indgå en frivillig aftale under indirekte "trussel" om at samværsordningen vil blive "værre" hvis den skal fastsættes efter forældreansvarsloven. Barnet og den primære omsorgspersons indvendinger og forklaringer om hvorfor samvær ikke er til barnets bedste, bliver ikke taget alvorligt eller ikke troet.

Den primære omsorgsperson kan konstant blive udsat for pres fra den socialt afvigende samværsforælders side, herunder gennem forældreansvarslovens muligheder for aktivering af myndighedernes bistand til tvangsgennemførelse af samværsforælders rettigheder i loven ofte strækkende sig over år, og det ser ud til at den tidligere lovs praksis med overvåget samvær og derefter – som jeg har set det – så godt som altid uovervåget samvær fortsætter.

Loven varetager i praksis primært samværsforælders interesse i et samvær og ikke barnets interesse i et positivt og sikkert liv, hvilket muliggøres ved lovens formulering om at kontakten søges bevaret til begge forældre. Dette til trods for at udvalget bag betænkningen om "Barnets perspektiv" har præciseret, at det afgørende skal være barnets bedste og at et samvær skal være til gavn og ikke til skade for barnet.

Situationen i Danmark for samværreglerne har siden 1996 og til nu – herunder ved forældreansvarsloven - været som situationen var i England før maj 2008. Indtil maj 2008 havde de engelske samværsmyndigheder haft regler svarende til de danske regler efter 1996, hvor samvær blev anset for at være en ret for samværsforælderen eller til barnets bedste. Efter at 29 børn var blevet myrdet under samvær i England over en kortere årrække blev der foretaget en ekspertundersøgelse, som anbefalede: **En kulturel ændring som nødvendig, hvor man gik væk fra "samvær er altid det bedste for barnet" til "samvær som er sikkert og positivt for barnet er altid det bedste."**

Samværsmyndighederne i England fulgte eksperternes anbefaling og ændrede samværs- og bopælsreglerne i maj 2008, således at der ikke længere fastsættes kontakt eller samvær i England, hvis et samvær udsætter barnet for risiko ved ikke at være positivt og sikkert for barnet.

Udover samværsproblemerne, er der talrige andre meget alvorlige problemer med forældreansvarsloven

Tvungen fælles forældremyndighed med en forælder med en socialt afvigende adfærd giver den primære omsorgsperson en utryghed og et pres, som forplanter sig til barnet eller barnet påvirkes direkte ved, at den asociale forælder henvender sig direkte til barnet f.eks. i institutionen eller afhenter barnet i institutionen uden aftale med barnet eller den primære omsorgsperson. Det er ikke muligt for den primære omsorgsperson eller barnet at have beskyttet adresse i længere tid, hvorfor samværsforælderen kan fortsætte med at påvirke den primære omsorgsperson og barnet med sin turbulerende adfærd, som gør at hverken barnet eller den primære omsorgsperson kan få ro og tryghed til at leve et normalt liv. Den generelle tvungne forældremyndighed i loven står i modsætning til forslaget fra udvalget bag "Barnets perspektiv" som foreslog at den tvungne forældremyndighed skulle være en konkret undtagelsesregel, som dommeren kunne vælge ud fra det konkrete barns bedste, og hvor der skulle særlige beviser til at bruge undtagelsesreglen.

En primær omsorgsperson, som har været forsøgt myrdet, mens børnene var til stede, skal møde i samme retsmøde som gerningsmanden under en sag om fælles forældremyndighed og samvær og skal oven i traumet efter overfaldet gennemgå angsten for ikke at kunne bevise tungtvejende grunde til ikke at have tvungen fælles forældremyndighed og for at der fastsættes samværsordninger, selv om børnene ikke vil, og selv om det vil være forbundet med fare for den primære omsorgspersons liv og være til skade for børnene. Statsforvaltninger og domstole gennemtvinger – også ved "tvungne" frivillige aftaler med "truslen" om ellers anvendes forældreansvarsloven - et samarbejde og samvær, selv om det er forbundet med en særdeles stor risiko for den primære omsorgsperson eller for barnet.

Også andre regler i forældreansvarsloven giver store problemer. Barnet kan ikke længere – som før 2007 – tale frit med dommeren og vide at ingen af forældrene får kendskab til hvad barnet har sagt til dommeren. Hvis en voldelig forælder venter uden for dommerens dør efter samtalen, skal det ikke forventes at et barn tør fortælle om vold eller overgreb.

Orienteringsretten og retten til deltagelse i arrangementer omkring børnene bevirker, at primære omsorgspersoner ikke kan have beskyttet adresse ret længe, selv om de har eneforældremyndighed – og altså har bevidst at der er tungtvejende grunde, som gør et samarbejde umuligt – og at de må gå hjem med børnene fra institutionsarrangementer, fordi samværsforælderen møder op og insisterer på at deltage.

Ledende børnepsykologer giver udtryk for, at 7-7 ordningen mellem forældre, som er uenige og som ikke kan samarbejde, gør børn skizofrene og rodløse. Selv et kæledyr ville have svært ved at skifte bolig hver uge. Alligevel fastsættes i videre og videre omfang 7-7 ordninger og truslen om en 7-7 ordning gør at flere primære omsorgspersoner går med til frivillige udvidede samværsordninger, selv om det er til skade for børnene, fordi 7-7 ordningen trods alt er værre. I betænkningen "Barnets perspektiv", s. 201, anføres "Flertallet finder alligevel ikke at kunne gå ind for, at myndighederne skal kunne bestemme samvær i halvdelen af tiden .... barnet risikerer at befinde sig i et stadigt konfliktfelt, hvor selv helt dagligdags beslutninger vedrørende barnet vanskeligt lader sig realisere." 7-7 ordningen blev gennemført på trods af udvalgets indvendinger mod ordningen.

Flere retskredse foretager i forældremyndighedssager rundbordssamtaler med forældrene, hvor den børnesagkyndige fører ordet og dommeren er til stede og hvor parterne ikke har nogen reel mulighed for ved indkaldelsen eller senere at modsætte sig samtalen, herunder da samtalen holdes i et retsmøde, selv om retsplejelovens § 450 a giver mulighed for at modsætte sig en sådan samtale. Parternes advokater bliver bedt om ikke at blande sig i samtalen. Samtalen afholdes selvom en voldsramt primær omsorgsperson ikke ønsker at deltage i en samtale med gerningsmanden på daværende tidspunkt, fordi vedkommende ikke føler sig i stand til på ligeværdig måde under de forhold at give udtryk for sine synspunkter. En psykolog, som ingen af parterne kender på forhånd, kan ikke være sikker på ved en samtale af 1-2 timers varighed, at kunne fratage en primær omsorgsperson de reaktioner og blokeringer, som en voldsramt person kan have ved at sidde så tæt på gerningsmanden, og hvilke reaktioner forhindrer samtalen i at blive ligeværdig, og dermed giver dommeren et ikke retvisende indtryk af personen.

Når en primær omsorgsperson ikke frivilligt udleverer barnet, kan samværsforælderen sende sagen til fogedretten og bede om tvangsfuldbyrdelse enten ved udkørende fogedforretning med afhentning af barnet med politiets bistand eller om pålæggelse af tvangsbøder. Fogdens prøvelse af sagens materielle indhold har altid være meget begrænset, mens selv om retsplejelovens ordlyd om betingelserne for en tvangsfuldbyrdelse ikke er ændret, oplever jeg at praksis er ændret, da der efter 1. okt. 2007 er en meget restriktiv praksis, hvor der foretages en mere begrænset prøvelse af samværsmyndighedens afgørelse end tidligere, og hvor der hurtigere sker en tvangsfuldbyrdelse af samværet, uanset den primære omsorgspersons indvendinger og uanset dokumentation for at samværet udsætter barnet for alvorlig risiko. Heller ikke retsplejelovens regler beskytter barnets sikkerhed.

Jeg har set eksempler på, at samværsforældre har afhentet børn i skolen eller i børnehaven, uden aftale med institutionen eller den primære omsorgsperson, eller i bedsteforældrenes hjem ved indtrængen i hjemmet uden aftale og tilladelse og ved anvendelse af vold mod den primære omsorgsperson, eller i forlængelse af frivillig samværsaftale, og at børnene derefter er blevet tilbageholdt i 6-19 dage uden nogen form for kontakt med den primære omsorgsperson. Børnene var fra 9 måneder til 3 år, og havde kun få gange, ca. 1-2 nætter, overnattet uden deres primære omsorgsperson. 3 helt almindelige anonymiserede dagligdags eksempler – jeg har en del ekstreme eksempler, men har valgt de generelt almindelige - fra primære omsorgspersoners

oplevelser af mødet med forældreansvarsloven vedlægges.

Hvis loven ikke administreres korrekt er det fordi lovens formulering giver mulighed for det, og uanset grunden til administrationen, vil det være nødvendigt at ændre loven, for at ændre den nuværende administration.

De politiske budskaber om ligestilling af forældrene som lovene om forældremyndighed og samvær fra 1996 har været præget af, har en afsmittende effekt på andre offentlige myndigheders arbejde, herunder politiets tiltalerejsning i familiesager om vold og overgreb mod barnet eller mod den primære omsorgsperson.

Da jeg var politifuldmægtig fra 1983 til 1985 blev der rejst sager om vold og seksuelle overgreb mod børn i familien. Indtil 2003 blev sådanne sager rejst. I de familiesager, jeg har været advokat i i de sidste 5 år, har jeg ikke oplevet tiltalerejsning for vold eller seksuelle overgreb mod børn på trods af en række politianmeldelser og gentagne udtalelser fra børnene om overgreb, herunder til professionelle. Børn, som fortæller om vold og overgreb bliver ikke længere troet. Primære omsorgspersoner, som afgiver forklaringer om adfærdsændringer eller udtalelser fra børn om overgreb bliver ikke længere troet.

Børnene er således uden forudgående og efterfølgende beskyttelse mod en socialt afvigende persons adfærd under samvær. Selvom de fortæller om overgreb under samvær fra samværsforælders side, når de kommer tilbage til den primære omsorgsperson og den primære omsorgsperson fortæller det videre og lader barnet selv fortælle om sine oplevelser til myndighederne, har jeg ikke oplevet, at samværet er blevet ophævet. En politimæssig efterforskning kan suspendere samværet under efterforskningen, men samværsagen genoptages og kører videre, når påtalen er frafaldet af politiet. Selvom kommunen skriftligt meddeler samværsmyndighederne, at kommunen er meget bekymret for at børnene kommer i samvær, fortsætter samværet.

Der findes asociale personer i vores sociale samfund, derom vidner antallet af de indsatte i fængslerne. I 2001 var 7% af de indsatte kvinder og 93% mænd. Nogen af dem er også forældre. Børn har brug for beskyttelse mod asocial adfærd overfor dem, også når det er en forælder, der har adfærden. Politisk er der forståelse for dette, da det fremgår af udklip fra MetroExpressen fra 18. maj 2009, der vedlægges, at hvis børn overværer volden ønsker justitsministeren, at straffen skal være hårdere. Det fremgår af udklip fra Berlingske tidende af 16. febr. 2009, der vedlægges, at flere børn end nogensinde oplever at far eller mor slår. På Foreningen Børn og Unge i Voldsramte familier var der i 2007 592 henvendelser og i 2008 over 3.000 henvendelser. Forældreansvarsloven kan fastholde en voldsramt familie i volden, fordi den skaber usikkerhed om den fremtidige beskyttelse af børnene. 27% af de unge med "forebyggende foranstaltninger" fra kommunen er blevet fysisk, psykisk eller seksuelt mishandlet af de forældre, de stadig bor hos .. næsten halvdelen af forældrene vurderes til at have "manglende forældrevene". Der henvises til vedlagte kopi af Ugebrevet nr. 10 fra A4, side 21, Velfærd, Arbejdsmarked, Politik, Værdierne. Der findes forældre med en asocial adfærd.

Endvidere vedlægges til orientering Practice Direction fra Family Division, England, af 9. maj 2008, Family Law 37 1. jan. 2007 "Everybodys Business: Applications for Contact Orders by Consent, samt mit indlæg indlagt på www.barnetstarv.nu, om ændring af perspektiv i forældremyndigheds- og samværsager.

Kopi af denne skrivelse er samtidig hermed overbragt til alle medlemmer af retsudvalget, uden bilag, bortset fra udvalgets formand og næstformand, der har fået alle bilagene.

Med venlig hilsen

